

OPNAME EN VERBLIJF MET EEN INBEWARINGSTELLING

U ontvangt deze brief omdat u (of de cliënt die u vertegenwoordigt) bent opgenomen middels een beschikking tot inbewaringstelling (dit is een 'opdracht' van de burgemeester).

Een beschikking tot inbewaringstelling (IBS) wordt aangevraagd in situaties waarin onvrijwillige opname zo urgent is dat er geen tijd is om een procedure van een rechterlijke machtiging (RM) af te wachten. Er is in dat geval sprake van een spoedsituatie waarin het ernstig nadeel als het gevolg van het gedrag van de cliënt onmiddellijk dreigend is. In die situaties is het alleen mogelijk dat de cliënt wordt opgenomen met een beschikking tot IBS die door de burgemeester wordt afgegeven.

In deze brief wordt uitgelegd wat een IBS is en welke regels eraan verbonden zijn. Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief, neem dan contact op met de behandelend arts.

DE BETEKENIS VAN ERNSTIG NADEEL IN DE WET ZORG EN DWANG (WZD)

- Levensgevaar; ernstig lichamelijk letsel; ernstige psychische, (im)materiële of financiële schade; ernstige verwaarlozing of ' maatschappelijke teloorgang'; ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander;
- De veiligheid van de cliënt wordt bedreigd, al dan niet onder invloed van een ander;
- Het gedrag van de cliënt roept agressie van anderen op;
- De algemene veiligheid van personen of goederen is in gevaar.

WAT HOUDT HET IN?

Met een IBS kan iemand in een crisissituatie onvrijwillig worden opgenomen. De Wet zorg en dwang (Wzd) schrijft voor dat dat moet gebeuren zodra de IBS is afgegeven, in een accommodatie die staat geregistreerd in het openbare locatieregister.

Deze maatregel is alleen mogelijk als:

- Iemand zich verzet tegen een opname;
- Ernstig nadeel onmiddellijk dreigend is;
- Het sterke vermoeden bestaat dat het ernstige nadeel wordt veroorzaakt door het gedrag van de cliënt als gevolg van zijn verstandelijke beperking, een psychogeriatrische aandoening of een daarmee gepaard gaande psychische stoornis heeft (dan wel een combinatie hiervan);
- Opname de enige overblijvende maatregel is om ernstig nadeel te voorkomen of te stoppen;
- Opname een noodzakelijke en geschikte maatregel is om ernstig nadeel te voorkomen of te stoppen;
- De situatie zo ernstig is dat een RM niet kan worden afgewacht.

VOOR WIE IS HET BEDOELD?

Een IBS kan worden opgelegd aan personen van twaalf jaar of ouder die:

- Verzet vertonen tegen opname;
- een vertegenwoordiger hebben die zich verzet tegen opname.

Een IBS kan ook worden opgelegd aan personen die vrijwillig zijn opgenomen maar later alsnog verzet tonen tegen hun verblijf. Dat verzet kan ook komen van een vertegenwoordiger, ouder of voogd.

De vertegenwoordiger volgens de Wzd

- de wettelijk vertegenwoordiger van de cliënt, of (als die ontbreekt):
- de persoon die door de cliënt schriftelijk is gemachtigd in zijn plaats te treden, of (als die ontbreekt of niet optreedt):
- de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, of (als die ontbreekt of niet wenst op te treden):
- een ouder, kind, broer, zus, grootouder of kleinkind van de cliënt.

DE AANVRAAG

Meestal wordt de IBS in de thuissituatie aangevraagd door de huisarts, die voor de aanvraag de crisisdienst inschakelt. Heel soms wordt bij een cliënt die al in het verpleeghuis woont een IBS aangevraagd, ook dan wordt gewoonlijk de crisisdienst gevraagd voor de beoordeling. De crisisdienst (of de ingeschakelde onafhankelijk arts) verzorgt het verzoek bij de burgemeester.

DE PROCEDURE

De burgemeester van de gemeente waar de cliënt zich bevindt, geeft de IBS af. Hij mag deze bevoegdheid overdragen aan een wethouder. Voor de IBS is een verklaring van een ter zake deskundige arts nodig. In de verklaring moet staan wie zich tegen de opname verzet (de cliënt zelf of zijn vertegenwoordiger), waaruit de onvrijwilligheid bestaat en dat wordt voldaan aan de voorwaarden die de Wzd stelt (zie paragraaf 'Wat houdt het in?'). Vooraf overlegt de arts met de zorgaanbieder of de huisarts. Ook onderzoekt hij

de cliënt om wie het gaat. Als dat niet lukt - bijvoorbeeld omdat de betrokkene niet meewerkt - kan de arts afzien van onderzoek. Het gaat immers om een crisissituatie die snel ingrijpen vereist.

De IBS heeft een geldigheidsduur van ten hoogste drie dagen en moet binnen 24 uur in gang worden gezet. De burgemeester kan opdracht geven aan de politie om de cliënt te begeleiden naar de opnemende instelling. De politie kan zich laten bijstaan door mensen met kennis van de zorg voor mensen met een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking. De burgemeester stelt het CIZ en de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) onmiddellijk op de hoogte en stuurt op de dag van de beschikking een afschrift aan het CIZ. Ook zorgt de burgemeester ervoor dat de betrokken cliënt desgewenst binnen 24 uur na het afgeven van de beschikking wordt bijgestaan door een advocaat. Als de beschikking niet kan worden uitgevoerd, moet de burgemeester daarop aantekenen wat de reden is. De betrokken cliënt, zijn vertegenwoordiger en de eventuele zorgaanbieder ontvangen een afschrift van de beschikking.

VERPLICHTINGEN ZORGAANBIEDER

De zorgaanbieder moet de betrokken cliënt binnen 24 uur na de afgifte van de beschikking opnemen. Gebeurt dat niet, dan kan de burgemeester (na overleg met de IGJ) de zorgaanbieder bevelen de cliënt op te nemen.

DUUR VAN DE IBS

De burgemeester geeft een beschikking af voor maximaal drie dagen. Deze periode kan verlengd worden als het CIZ uiterlijk op de eerste werkdag na ontvangst van de stukken een verzoek tot verlenging indient bij de rechter. Bij het verzoek moet de beschikking van de burgemeester en de medische verklaring van een ter zake deskundige arts worden overgelegd. De rechter neemt dan binnen drie dagen een beslissing. Hij gaat na of de opname voortgezet moet worden en of de betrokken cliënt of zijn vertegenwoordiger zich nog steeds verzet. Dit doet hij door de cliënt op locatie te bezoeken (of middels een telefonische zitting). Bij de zitting zijn naast de cliënt ook de griffier, de advocaat (deze krijgt de cliënt kosteloos toegewezen) en arts of psycholoog aanwezig. Ook iemand die minderjarig is, onder curatele staat of een mentor heeft, is volgens de Wzd bekwaam om zelf op te treden en dus ook gehoord te worden.

Zo nodig vraagt de rechter extra informatie op of laat hij aanvullend onderzoek doen door deskundigen. De arts die de medische verklaring heeft opgesteld en degene die de aanvraag heeft ingediend kunnen door de rechter verplicht worden voor de rechtbank te verschijnen. De rechter roept de deskundigen en getuigen op die de cliënt heeft opgegeven, tenzij hij vindt dat zijn belangen niet worden geschonden als hun bijdrage achterwege blijft. Als de betrokken cliënt niet aanwezig kan zijn bij het horen van anderen, wordt hij op de hoogte gesteld van de bevindingen. Hij (of zijn advocaat) krijgt de mogelijkheid om daarop te reageren.

De machtiging voor een verlenging van IBS heeft een geldigheidsduur van maximaal zes weken na dagtekening. In de beschikking staan de gronden die hebben geleid tot het wel of niet afgeven van de machtiging. Als het CIZ geen verzoek tot verlenging doet, deelt het CIZ dit schriftelijk mee aan de zorgaanbieder van de accommodatie waar de betrokken cliënt verblijft.

IBS OMZETTEN IN EEN BESLUIT TOT OPNAME EN VERBLIJF

Aansluitend op de IBS kan het CIZ een procedure voor opname en verblijf (ook wel bekend als 'artikel 21') in gang zetten. Dit gebeurt op aanvraag van de zorgaanbieder of familie, als de betrokken cliënt zich niet bereid toont tot opname en verblijf maar zich ook niet verzet. Na ontvangst van de aanvraag kan het CIZ een besluit tot opname en verblijf nemen.

Als hij zich wél verzet tegen het verblijf of tegen (verschillende) onderdelen van de zorg, moet een RM worden aangevraagd voor opname en verblijf.

VERLOF EN ONTSLAG

Voor cliënten die zijn opgenomen middels een IBS gelden regels rondom verlof en ontslag. Met verlof bedoelen we: het zich buiten de instelling begeven, onafhankelijk met wie dit is (een blokje om met een familielid valt ook onder verlof).

De zorgaanbieder verleent verlof voor zover dit verantwoord is. Het verlenen van verlof geschiedt op initiatief van de zorgaanbieder, of op verzoek van de cliënt of zijn vertegenwoordiger. Als iemand zelf vraagt om verlof overlegt de zorgaanbieder met de vertegenwoordiger.

De Wzd-functionaris (een daartoe aangewezen onafhankelijk specialist ouderengeneeskunde of GZ-psycholoog binnen WZH) dient schriftelijk toestemming verleend te hebben voor het verlof. Bij WZH is het de behandelend arts die namens de zorgaanbieder het verlof verzoek indient bij de Wzd-functionaris.

Ook voor ontslag is toestemming van de Wzd-functionaris nodig. Meer informatie over de Wzd en de regels rondom verlof en ontslag vindt u op www.dwangindezorg.nl/wzd.

GEEN HOGER BEROEP

Tegen het oordeel van de rechter om de IBS voort te zetten of te stoppen is geen hoger beroep mogelijk. Cassatie bij de Hoge Raad is wel mogelijk.

KLACHTRECHT

Op beslissingen over verlof en ontslag (en diverse andere zaken) is het klachtrecht Wzd van toepassing. Voor meer informatie over het klachtrecht verwijzen wij u naar de klachtenfolder van WZH of naar de volgende website <https://www.wzh.nl/wzh/dit-zijn-wij/kwaliteit-en-clienttevredenheid/klachten>.

CLIËNTENVERTROUWENSPERSOON

Graag wijzen wij u ook op de mogelijkheid tot bijstand door een cliëntvertrouwenspersoon (cvp). Deze persoon geeft advies en bijstand over alles wat samenhangt met onvrijwillige zorg, met opname en verblijf in een accommodatie en met het doorlopen van een klachtenprocedure. Deze ondersteuning is kosteloos. Het telefoonnummer is 088 678 1000. Hun website: <https://www.zorgstem.nl/>.